

**SKOLPORTENS PUBLIKATIONSSERIE FÖR
DOKUMENTERAT UTVECKLINGSARBETE**

**PÅ MINNESPROMENAD
GENOM TUSEN ÅR
AV SPRÅKUTVECKLING**
Ett temaarbete i svensk
språkhistoria och studieteknik

FÖRFATTARE:

*Malin Hökby
Martin Flodkvist*

SKOLPORTEN

UTVECKLA SKOLAN

3/2022

SAMMANFATTNING

UNDER VÅREN 2020 genomfördes ett projekt med årskurs åtta i svenska som syftade till att lära eleverna om svensk språkhistoria och studieteknik. Målet var att lära sig hur språket har utvecklats de senaste tusen åren genom att gå interaktiva minnespromenader i vår närmiljö. Genom att arbeta med interaktiva så kallade minnespromenader lärde sig eleverna centralt innehåll, samtidigt som det resulterade i att de blev introducerade till en metod för att lära på ett långsiktigt vis och inte bara inför ett provtillfälle.

Malin Hökby är förstelärare, lärare i svenska och engelska i årskurs 7–9 och arbetar på Myrsjöskolan i Nacka. E-post: malin.hokby@nacka.se

Martin Flodkvist är lärare i svenska och engelska i årskurs 7–9 och arbetar på Myrsjöskolan i Nacka. E-post: martin.flodkvist@nacka.se

Denna artikel har den 20 januari 2022 accepterats för publicering i Skolportens artikelserie för dokumenterat utvecklingsarbete.

Fri kopieringsrätt i ickekommersiellt syfte för kompetensutveckling eller undervisning i skolan och förskolan under förutsättning att författarens namn och artikelns titel anges, samt källa: Skolportens artikelserie. I övrigt gäller copyright för författaren och Skolporten AB gemensamt.

Denna artikel är publicerad i Skolportens serie för dokumenterat utvecklingsarbete, "Utveckla skolan": www.skolporten.se/forskning/utveckling/

Aktuella Författaranvisningar & Skrivregler:
www.skolporten.se/forskning/skolutveckling/skolportens-utvecklingsartiklar/

Vill du också skriva en utvecklingsartikel? Mejla till redaktionen@skolporten.se

INNEHÅLL

INLEDNING, SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING	7
Inledning	7
Syfte och frågeställning	7
METOD OCH GENOMFÖRANDE	9
RESULTAT OCH DISKUSSION	13
REFERENSLISTA	15
APPENDIX	17
Bilaga 1: skriftlig examinationsuppgift	17
Bilaga 2: Utvärdering av arbetsområdet	18

INLEDNING, SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING

INLEDNING

SOM LÄRARE VILL vi¹ ledsaga eleverna till ett långsiktigt lärande. Vi två artikelförfattare har arbetat som svensklärare på högstadiet i snart tio år och vår erfarenhet är att elever ofta pressar in information inför ett provtillfälle och sedan glömmer en stor del direkt efteråt. Detta gäller i svenskämnet särskilt delarna av vår undervisning som rör det centrala innehållet “språkbruk genom tiderna” (Skolverket

2015, s. 262) och “nya ord i språken, till exempel lånord” (ibid.).

Vi började leta efter ett annat sätt att jobba, där eleverna på ett lustfyllt sätt lär sig en metod för långsiktig behållning av kunskap. Vi ville lära eleverna dels om svenska språkets historia, dels en studieteknik som de kan använda sig av i framtiden.

SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING

ETT AV MYRSJÖSKOLANS prioriterade mål är att väcka “nyfikenhet och lust att lära” (Myrsjöskolan 2020). Undervisningen ska engagera eleverna och få dem att vilja lära sig mer, men de ska också känna sig förtrogna med den kunskap de fått. I arbetsplanen står också att skolans vision är att eleverna ska lämna skolan “optimalt rustade både kunskapsmässigt och socialt för vidare studier” (ibid.). Vår tanke när vi planerade arbetsområdet var att det skulle vara roligt och lustfyllt för eleverna att komma ut ur klassrummet, att skapa egna minnesbilder och att i slutändan faktiskt

komma ur arbetsområdet med kunskaper som de har användning för i eventuella vidare studier.

I UR:s (2016) programserie om studieteknik “Orka plugga” presenterar de i filmen “Minnespromenad” en metod där elever ska använda sig av en promenad i sitt närområde, helst en väg som de gått många gånger och kan återskapa för sitt inre. Under promenaden ska de stanna då och då och visualisera bilder i huvudet av det de ska lära sig och koppla ihop bilderna med platserna längs med promenaden. Detta ska skapa “minneskrokar” som de kan fästa in-

1 med vi avses fortsättningsvis artikelförfattarna.

formationen på och som de kan återskapa vid provtillfälle för att kunna plocka fram information lättare och i rätt ordning. Vårt projekt, som kommer att beskrivas i denna artikel, syftade till att lära eleverna denna studieteknik, så att de med hjälp av “minneskrokar” minns mer om svensk språkhistoria. Ett annat syfte var också att de i framtida inlärningsmoment

ska kunna använda sig av metoden. Frågeställningen är således: Fungerar minnespromenader för att lära sig om svensk språkhistoria och kan eleverna dra nytta av minnespromenaderna som strategi för framtida studier?

METOD OCH GENOMFÖRANDE

TRE KLASSER I årskurs åtta med totalt 60 elever deltog i projektet. Vi använde samtliga svensklektioner (tre à 50 minuter) under fem veckor till detta arbetsområde. Under lektionerna använde eleverna minnespromenader, besvarade repetitionsfrågor, läste i läroboken “Kontakt: svenska för 7–9” (Bergsten 2014), lyssnade på genomgångar i helklass samt förde egna anteckningar på en fysisk tidslinje i A3-format. Vi valde att, i slutet av projektet, testa elevernas kunskaper både muntligt och skriftligt.

Vi inledde projektet med att ge eleverna en medvetet svår fråga: “Hur har svenska språket utvecklats de senaste tusen åren?” och lät dem diskutera i par och sedan i helklass. Det visade sig då att eleverna hade mycket bristfälliga kunskaper om svenska språkets historia. Några elever kunde gissa sig till vilka språk som påverkar svenskan just nu, men få visste vilka språk som har påverkat språkets utveckling historiskt. Därefter förklarade vi att projektet bland annat skulle leda fram till att var och en i klassen skulle kunna ge ett uttömmande svar på den svåra frågan. Detta ledde vidare till en diskussion om hur minnet fungerar och vi genomförde en minneslek för att demonstrera hur minnet bli bättre tack vare minnesbilder. Eleverna fick se åtta föremål som de skulle försöka memorera: raket, diamant, morot, kyrka, ost, ring, sockerbit och fisk. Detta var självklart lite svårt under stress. Därefter fick de se en bild på en rosa delfin med krona och rosett som sjunger falskt. Minnesbilden föreställer en bild som bildar en fras där varje inledande bokstav representerar ett objekt som de skulle minnas: Rosa Delfin Med Krona Och Rosett Som Sjunger Falskt. Eleverna fick pröva att minnas objekten med hjälp av minnesbilden. Slutligen fick eleverna se UR:s (2016) film om minnespromenader och vi lade fram hur vi kommer jobba för att minnas både med hjälp av våra fem sinnen, genom muskelminne, genom omformu-

lering med egna ord, genom att organisera visuellt samt genom att kontinuerligt repetera.

I planeringen utgick vi från de perioder i språkhistorien som Ekholm, Lyberg Mogensen och Nordberg (2011) tar upp i läroboken “Svenska i dag”: runsvenska, klassisk fornsvenska, yngre fornsvenska, äldre nysvenska, yngre nysvenska och nusvenska. Varannan lektion skulle eleverna gå en promenad som vid varje tillfälle utökades med en ny station. Varje station i sin tur representerade en epok i svensk språkhistoria och avslutningsvis gick eleverna en promenad genom tusen år av språkutveckling.

I utformningen av minnesstationerna drog vi nytta av mångåriga teorier om inläring och om hur minnet fungerar. I sin bok “Ett minnespalats: Vertikala memoarer” återberättar Gustafsson (1994) hur en anonym författare år 80 f.Kr. förklarar hur vad han kallar för människans “artificiella” minne, det vill säga vår förmåga att minnas specifika faktauppgifter eller innehållet i exempelvis ett långt politiskt tal, fungerar. Den anonyme författaren demonstrerar en strategi som fått namnet “minnespalats” eller “loci-metoden”, efter latinets locus (sv: ort, plats, rum).

Det artificiella minnet bygger på platser och bilder (...). Platsen kan vara ett hus, en gata, ett torg med många kolonner. Vilken plats vi än väljer skall vi se till att den (...) är sådan att vi har fullständig kontroll över dess olika lokaliteter i vårt naturliga minne. (...) På denna ursprungliga struktur skriver minneskonsnären ungefär som skrivaren med sin stylus skriver i vaxet, bara det att processen är helt mental. Han ställer in bilder. Om man i ett politiskt tal (...) först vill beröra landmilitära och sedan sjömilitära frågor kan man i en nisch ställa ett svärd och i nästa ett ankare. (Gustafsson 1994, ss. 6–7)

I vårt förberedande arbete utgick vi från loci-metoden (Gustafsson 1994), UR:s (2016) instruktionsfilm och Tebelius Bodins (2016) bok "Tänk: studiestrategier för gymnasiet" (2016). I den sistnämnda beskriver författaren en strategi som i mycket liknar UR:s minnespromenader. Tebelius Bodin (ibid.) kallar sin version av strategin för "associationsvägen" och exemplifierar med en teknik för att lära in tidsepokenas ordning genom en associativ promenad från hemmet till skolan. Hon skriver:

Försök se hur Cesar från antiken står i din ytterdörr med sin lagerkrans kring huvudet och vit toga svept omkring sig. Försök se hur det kommer en riddare från medeltiden på sin häst i gatukorsningen vid ditt hus. Försök se hur renässansmannen Leonardo da Vinci står och väntar i nästa busshållplats som du passerar. Försök sedan med resten av skolvägen på samma sätt tills du fått med alla tidsepoker i rätt ordning. (Tebelius Bodin 2016, s. 105)

Vår metod, som vi valt att, likt UR, kalla minnespromenad, är en utvecklad version av Tebelius Bodins (2016) associationsväg och den minnespromenad som presenteras i UR:s (2016) "Orka plugga - Minnespromenad". Tebelius Bodin (2016) menar att det krävs att du reagerar och formar medvetna tankar kring det du upplever för att du ska komma ihåg det. Det spelar här ingen roll om det är positiva eller negativa reaktioner. "Det viktiga är att reagera" (ibid. s. 98). Vi ville skapa upplevelser som fick eleverna att reagera: att tänka, uppleva, skratta eller rygga tillbaka. Tebelius Bodin skriver att association är en grundläggande princip för effektiva studier (ibid.) och vi ville skapa en mängd associationer för eleverna att hänga upp sina kunskaper på.

På varje station, som vi hade placerat i närområdet runt skolan, fick eleverna ta del av kunskap på flera olika vis. De lyssnade på en ljudfil som vi lärare hade spelat in i förväg. Den innehöll fakta om epoken, ibland exempel på hur svenska språket då lät, samt musik och ljudeffekter som förstärkte budskapet. Vid varje station fanns också bilder uppsatta föreställande något vi pratat om i ljudfilen. På stationen skulle de också besvara frågor, samt genomföra en praktisk handling eller ett uppdrag, där eleverna fick exempelvis rita, smaka på något eller bygga. Eleverna skrev exempelvis runtecken med kriterier på en stenhäll under den runsvenska perioden och åt en maräng (franskt låneord) för att minnas hur det franska språket påverkat svensk-

an under 1700-talet. Varje promenad innehöll också ett repetitionsmoment där eleverna besvarade frågor om föregående stationer. Väl tillbaka i klassrummet befästes innehållet i promenaderna med hjälp av vidare läsning och praktiska övningar, där eleverna bland annat läste exempel på texter från aktuell epok och jobbade grafiskt med hjälp av tidslinjer. Tebelius Bodin (2016) förespråkar arbete med tidsaxlar för att de hjälper eleverna att "upptäcka samband i historien som är svåra att upptäcka när händelserna bara förknippas med intetsägande årtal" (ibid. s. 108). Övningarna i klassrummet var utformade för att bearbeta den information som de fått under sina promenader. De flesta uppgifter hittade vi i läroboken "Svenska direkt 8" (Eriksson & Pena 2011) och "Svenska i dag 9" (Ekholm, Lyberg Mogensen & Nordberg 2011), vi repeterade hela tiden det som vi gjort veckorna innan. Hansen (2016) beskriver i sin bok "Hjärnstark" synapserna i hjärnan som "mentala stigar" som varje gång man repeterar blir mer upptrampade och ger ett exempel med ett telefonnummer där kopplingen stärks varje gång du slår numret. Han menar dock att om du bara lär in telefonnumret en gång utan att upprepa det kommer du att glömma bort det men "väl upptrampade stigar finns kvar och minnet av dem består." (Hansen 2016, ss. 142–143)

Minnespromenaderna innehöll allt fler absurda inslag. Eleverna ombads imitera skidåkare, samtidigt som de studerade latinska ord uppsatta i träd (veni, vidi och vici) för att sedan hitta översättning av dem till svenska och trycka översättningen med hjälp av stämplor i sina skrivböcker. Detta för att minnas att skidåkaren (tillika svenske kungen) Gustav Vasa översatte bibeln från latin till svenska och lät trycka upp den med hjälp av tryckpress. Vi ville skapa de reaktioner som Tebelius Bodin (2016) tryckte på är så viktigt. Också om vi speglar tiden före vår tideräkning så betonar Gustafsson (1994) vikten av minnesvärda associationer.

Bilderna, imagines, skall vara drastiska. De måste vara så slående, otäcka eller humoristiska att vi omöjligt kan förlora dem. Sätt en konstig mössa på en Hermes. Låt honom hålla en död hund i den enda handen och en yxa i den andra (Gustafsson 1994, s. 8).

På samma sätt resonerade vi kring elevernas associationer kring minnespromenaden. För att minnas dem så måste eleverna reagera. Vi utgick från epokindelningarna från "Svenska i dag 9" och i korthet innehöll varje minnesstation följande:

RUNSVENSKA

Bilder: runalfabetet *futharken*, ett vikingaskepp och en hållristning.

Ljud: isländsk diktning, musik från TV-serien “Vikings” samt ljudet av någon som hamrar med stämjärn i sten.

Uppgifter: rita en runa med gatukrita på stenhällen eleverna står på, samt spekulera kring hur vikingarnas resor kan ha påverkat deras språk och vilka budskap som var så pass viktiga att de förtjänade att rista in i sten.

KLASSISK FORNSVENSKA

Bilder: präster som skrev av Bibeln för hand, kyrkor som byggdes samt en bild på fiskar i olika former.

Ljud: predikan på latin, kyrkosång på latin.

Uppgifter: eleverna fick lägga två pinnar som ett kors på marken. De ombads också läsa texten “Myrsjö sporthall” på en byggnad och lägga märke till de latinska bokstäverna och hur de skiljer sig från runalfabetet.

YNGRE FORNSVENSKA

Bilder: rätta, tysk flagga med kungakrona, medeltida städer.

Ljud: tysk dialog från en affär. Ljud från filmen “Monty Python and the Holy Grail” (Jones 1975) som innehåller insamlandet av pestens offer. Ljud från danska TV-serien “Riget” (von Trier 1994).

Uppgifter: eleverna åt en kaka för att minnas hur svenska språket började skilja sig mer från danskans stavning (*kage* blev *kaka*). Eleverna fick också en matteuppgift, då de skulle omvandla tyska myntenheter (euro) till svenska kronor. De ombads lukta på soprummet för att komma ihåg de medeltida städernas smuts, vilket skulle leda tankarna till pestsmittan som härjade.

ÄLDRE NYSVENSKA

Bilder: kung Gustav Vasa och hans bibel. Latinska orden *Veni, Vidi, Vici* utskrivna.

Ljud: ljudet av skidåkning.

Uppgifter: eleverna fick med sig små stämplor som de skulle stämpla sitt papper med. Detta för att minnas att tryckpressen kom under denna period. De fick också översätta en fras från latin för att minnas att Bibeln under denna period översätts från latin till svenska.

YNGRE NYSVENSKA

Bilder: Dramaten, kung Gustav III och en fransk bulldog.

Ljud: klassisk musik, ljudet av ett tåg, samt en kort replik ur okänd fransk film.

Uppgifter: eleverna fick recitera en fransk fras i en liten amfiteater utomhus och äta en maräng eftersom det är ett typiskt franskt låneord precis som många andra ord från denna språkhistoriska period.

NUSVENSKA

Den sista epoken, nusvenska, fick eleverna själva skapa en station för. Gruppvis läste de på, valde plats, skrev manus och spelade in en ljudfil. Det kändes viktigt att inför framtida studier låta eleverna testa detta, även om de i framtiden inte kommer att arbeta så utförligt.

Eleverna besökte alltså en ny station varannan lektion och när de gick till en ny station skulle de först passera stationerna före för att besvara några repetitionsfrågor. Detta gjorde också att kunskaperna befästes. Väl i klassrummet hade eleverna tillgång till ett tryckt läromedel, ett digitalt samt en tidslinje som de själva fyllde med information under arbetsområdet. Vi höll genomgångar också och förklarade särskilt knepiga moment samt gjorde övningar som repeterade det som minnespromenaderna hade introducerat.

Slutligen arbetade vi med att utveckla resonemang, en förmåga som de har stor användning av i flera ämnen, och lät dem sedan göra både en skriftlig uppgift i Digiexam (se bilaga 1) samt ett gruppsamtal. Under samtalet fick de öppna frågor om hur språk utvecklas och vilka olika historiska händelser som har påverkat svenskan mest. Diskussionen visade att eleverna hade goda kunskaper om svenska språkets historia men också att de kunde resonera kring samt ge exempel på språkutveckling.

RESULTAT OCH DISKUSSION

NÄR VI HADE genomfört projektet fick eleverna besvara en utvärdering (se bilaga 2). Den visar att fler i varje klass upplevde att de hade lärt sig om den svenska språkhistorien utan att ha lagt ner så mycket ansträngning. Efter resultaten på examinationsuppgifterna kunde vi också bekräfta detta då vi såg att fler hade tillgodogjort sig kunskaper än vad vi brukar se när vi arbetar med språkhistoria på ett mer traditionellt sätt, där eleverna läser i bok och antecknar efter föreläsning. Av eleverna, från tre klasser i åttan, svarade 98% att de kunde “lite” eller “ingenting alls” om språkhistoria vid projektets början. 87% av eleverna uppskattade att de, vid projektets slut, kunde “rätt mycket” eller “väldigt mycket”. Denna utvärdering visar att eleverna upplever att de fått ny kunskap och i utvärderingen framgick även att 76% tyckte att just detta arbetssätt varit användbart för dem.

En annan skillnad vi sett, utöver att fler tagit undervisningen till sig, är att kunskaperna är mer befästa, då eleverna ett helt år efteråt fortfarande kan ta fram sin kunskap och redogöra för språkets utveckling de senaste tusen åren. Det beror inte på att de repeterat kunskapen under året, utan att de har använt sig av den nyvunna strategin för minnet. Det här är förvisso en subjektiv betraktelse, då vi inte gjort någon officiell prövning av deras kunskaper ett år senare, men vi har i samtal med eleverna märkt att mycket stannat kvar och att eleverna refererat till minnespromenaderna för att hitta kunskapen.

Det finns också omfattande forskning som visar att barn rör på sig för lite och att de lär sig bättre om de rör på sig under skoldagen. Hansen (2016) menar att “om du vill boosta ditt minne maximalt ska du träna samtidigt som du lär dig något” (s. 139). Detta projekt gav dem en välbehövlig paus från skolvardagen och nådde därför de elever som tycker det är särskilt svårt att sitta stilla i skolbänken hela dagen. Men

det var inte bara pausen som gynnade eleverna utan den faktiska rörelsen då “det ökade blodflödet sker direkt och när hjärnan får mer blod kommer minnet att fungera bättre” (ibid. s. 140).

Projektet var inte utan problem. Det fanns elever som helt enkelt upplevde promenaderna som slöseri med tid. De ville hellre exempelvis läsa i boken, lyssna på föreläsningar, anteckna på egen hand. Det handlade elever som redan kommit långt i sin utveckling av studietekniker och som vi inte såg som orosmoln. De elever som vi upplever tjänat mest på projektet är de elever som ofta upplever att de står utan strategier vid studier, som själva uttryckt att de “inte vet vad de ska göra” när de pluggar inför prov. Där blev det märkbart hur de kunde använda sig av promenaderna vid provtillfället. De tittade ut genom fönster för att titta på platserna där minnesstationerna fanns, de mindes att de börjat med att rita runor på stenhällen, de kom ihåg var de ätit en maräng och kunde därefter minnas kopplingen till Frankrike, och så vidare. För dessa elever var vinsten med projektet väldigt tydlig och kopplingen till framtida studier klar.

Det fanns också de elever som slog bakut när det gällde att genomföra minnespromenaderna av andra skäl. En del tyckte uppgifter som att imitera skidåkare var “för fåniga” helt enkelt, medan andra passade på att prata med kompis istället för att lyssna på våra inspelningar. I det första fallet drar vi oss till minne Tebelius Bodins (2016) ord om att det inte spelar någon roll “...om det är positiva eller negativa reaktioner. Det viktiga är att reagera” (ibid. s. 98). De minns vad de ombads att göra och varför, det viktiga är inte att de faktiskt utför alla praktiska uppgifter. Det andra fallet är mer olyckligt, men en risk varje gång man lämnar klassrummet och ger eleverna eget ansvar. Vi kompenserade detta med att vi gjorde varje inspelning tillgänglig på digitala plattformar och många

elever berättade att de lyssnat på inspelningarna igen vid senare tillfälle och vissa hade på eget initiativ gått promenaden igen på sin fritid för att förbereda sig inför provet. Kanske att de elever som inte utfört uppgiften på skoltid ändå tagit till sig inspelningarna vi annat tillfälle, det får vi aldrig svaret på tyvärr.

Det fanns en tredje grupp elever som hade svårt att tillgodose sig minnespromenaderna och det var elever med funktionsvarianter/på AST-skalan. Olyckligt, men å andra sidan så erbjöd projektet tillräckligt varierade undervisningsformer för att eleven istället kunde läsa, anteckna, lyssna på föreläsningar och göra övningar. Minnespromenaden var den stora svårigheten och den kunde med lätthet uteslutas efter att problemet identifierats.

Experter på minnet och hjärnan kan invända mot vårt arbetssätt och lyfta fram vikten av att de associationer som används för att minnas bör komma från eleven själv, men syftet var också att väcka elevernas intresse för hur de kan utnyttja minnesstrategier i framtiden. I utvärderingen svarade många elever att de uppskattade minnespromenaderna som metod för att lära sig ordning på skeenden.

Vi planerade vårt arbete tillsammans och gjorde den första minnesstationen tillsammans. Övriga fyra delade vi upp mellan oss och skapade på egen hand. Det hela tog inte så lång tid som man kan tro när vi väl etablerat arbetssättet. Att samarbeta tar mycket planeringstid men tryggheten i att vi var två som diskuterat upplägget, samt att vi kunde dela upp en del förberedelsestid mellan oss, gör att det ändå är värt det.

Vi uppnådde våra syften med arbetsområdet, vilka var att lära eleverna om språkhistoria samtidigt som de lär sig en metod för studieteknik. Minnespromenaderna fungerade väl under detta arbetsområde och utifrån elevernas engagemang och utvärdering bedömer vi det som sannolikt att eleverna kommer ta med sig det de lärt sig om hur minnet fungerar i sina framtida studier. Ett sätt att utveckla projektet skulle vara att genomföra det tidigare under högstadiet och låta dem öva på fler arbetsområden, exempelvis när eleverna studerar annat som de behöver minnas ordningen på som historiska händelseförlopp eller ordningen på matspjälkningsorganen.

REFERENSLISTA

- ★ Bergsten, T (2014). *Kontakt: svenska för åk 7–9. Huvudbok. 1.* 1. uppl. Stockholm: Natur & kultur.
- ★ Ekholm, S, Lyberg Mogensen, A. & Nordberg, M. (2011). *Svenska i dag 9 Lärobok.* Stockholm: Natur & kultur.
- ★ Eriksson, L. & Pena, C. (2011). *Svenska Direkt 8 Studiebok.* Stockholm: Sanoma Utbildning.
- ★ Gustafsson, L. (1994). *Ett minnespalats: vertikala memoarer.* Stockholm: Natur & kultur.
- ★ Hansen, A. (2016). *Hjärnstark: hur motion och träning stärker din hjärna.* Stockholm: Fitnessförlaget.
- ★ Jones, T. (1975). *Monty Python and the Holy Grail: Bring out your dead.* [video] https://www.youtube.com/watch?v=QcbR1J_4lCg [2019-03-02]
- ★ Myrsjöskolan (2020). *Myrsjöskolans arbetsplan.* [internt material]. Nacka: Myrsjöskolan.
- ★ Skolverket (2015). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011.* Stockholm: Skolverket.
- ★ Tebelius Bodin, A. (2016). *Tänk: studiestrategier för gymnasiet.* Stockholm: Hjärna utbildning.
- ★ von Trier, L. (1994). *Riget.* [video] <https://www.youtube.com/watch?v=xBcJZ3-cJKc> [2019-03-02]
- ★ UR (2016). *Orka plugga – Minnespromenad.* <https://urplay.se/program/195707-orka-plugga-minnespromenad> [2020-03-12]

APPENDIX

BILAGA 1: SKRIFTLIG EXAMINATIONSUPPGIFT

Uppsatsfråga: Berätta om det svenska språkets utveckling under de senaste tusen åren.

I ditt svar så kan du till exempel ta upp hur andra språk, kungar, uppfinningar och religion påverkat svenskan.

Både vanligt folk och personer med stor makt har påverkat svenska språket. Ge gärna exempel.

Ett tips! När du besvarar uppsatsfrågan, tänk igenom vad du gjorde, såg, hörde, smakade, luktade och kände på på varje stopp.

BILAGA 2: UTVÄRDERING AV ARBETSOMRÅDET

Utvärdering - Språkhistoria och minnespromenader

Nu ber vi dig utvärdera arbetsområdet språkhistoria för att vi ska få veta vad vi ska tänka på nästa gång. Era kommentarer kan användas nästa gång vi ska planera ett arbetsområde för er men också nästa gång vi ska genomföra detta arbetsområde med en annan klass.

Jag går i klass... *

8B2

8B4

8C2

Din arbetsinsats *

	Inte jobbat mycket	Jobbat en del	Jobbat ganska mycket	Jobbat mycket
Din insats under lektionstid	☐	☐	☐	☐
Din insats hemma inför provet	☐	☐	☐	☐

Inläring och studieteknik *

	Ingenting alls	En del	Rätt mycket	Väldigt mycket
Vad kunde du vid kursens start?	☐	☐	☐	☐
Vad kunde du vid kursens slut?	☐	☐	☐	☐
Minnespromenadernas bidrag till dina kunskaper	☐	☐	☐	☐
Tidslinjens bidrag till dina kunskaper	☐	☐	☐	☐
Övningarnas bidrag till dina kunskaper	☐	☐	☐	☐
Textbokens (Kontakt)bidrag till dina kunskaper	☐	☐	☐	☐
Textbokens (NE) bidrag till dina kunskaper	☐	☐	☐	☐
Tror du att det här arbetssättet har varit till nytta för dig?	☐	☐	☐	☐

Hur skulle du förbättra det här arbetsområdet?

Ditt svar:

SKOLPORTEN